

Rokitniczka (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Cyranka (*Anas querquedula*)

ZWIĄZEK MIAST I GMIN
DORZECZA PARSETY
Z SIEDZIBĄ W KARLINIE

Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty

ul. Szymanowskiego 17, 78-230 Karlino

tel./faks: 94 311 72 47, 311 71 16

e-mail: zmigdp@parseta.org.pl

„Utrwalenie uzyskanych efektów ekologicznych projektu
renaturyzacji i ochrony mokradła Pyszka” sfinansowano ze środków Narodowego
Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Szczecinie.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE

ZWIĄZEK MIAST I GMIN
DORZECZA PARSETY
Z SIEDZIBĄ W KARLINIE

Błotniak stawowy
(*Circus aeruginosus*)

**Mokradło
Pyszka**

Nadrzeczne tereny podmokłe są obszarami cennymi w skali europejskiej. W wyniku rozwinięcia nowoczesnych form rolnictwa (w tym melioracji i intensywnego nawożenia) oraz leśnictwa w znacznym stopniu zniknęły one z krajobrazu. **Te, które pozostały, stały się unikalnymi siedliskami fauny i flory wodno-błotnej.** Pasy terenów podmokłych wzdłuż rzek oprócz tego, że stanowią ostoję dla wielu zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, pełnią także rolę naturalnych korytarzy ekologicznych, tak ważnych dla migracji ptaków. Obecnie w wielu krajach rozwiniętych czynione są starania na rzecz przywrócenia naturalnych warunków w przekształconych działaniach człowieka dolinach rzek.

Mokradło Pyszką funkcjonuje dzięki realizacji projektu „Renaturyzacja mokradła Pyszką”, który był pilotażowym projektem odtworzenia naturalnej doliny rzeki. Projekt ten polegał na stworzeniu terenu zalewowego o powierzchni około 40 ha (w tym 14 ha jest trwale zalane) w zmeliorowanym odcinku starej doliny rzeki Pysznicy – prawobrzeżnego dopływu Parsęty.

Działania takie w świecie zwierząt wprowadziły zmiany o charakterze zróżnicowanym. W początkowej fazie obserwowano dominację szczupaka i lina. Zespół ryb w Parsęcie przekształcał się w kierunku zbiorowiska typowo eutroficznego z dominacją płoci i krąpia, co jednocześnie ustanowiło doskonałą bazę pokarmową dla gatunków ptaków rybożernych. Warunki życia płazów w wyniku utworzenia lustra wody zdecydowanie się poprawiły. Pojawienie się niewielkich zbiorników w zagłębieniach z podsiąkającą wodą w wyniku utworzenia zalewu stworzyło dogodne warunki do rozwoju kolejnych gatunków płazów, jak ropucha szara czy traszka zwyczajna i grzebieniasta – oba gatunki są notowane w dorzeczu Parsęty. Ptaki zyskały najwięcej nowych siedlisk. Obecnie obszar jest penetrowany przez powszechnie występujące w dolinie Parsęty i Pyszką ptaki drapieżne: myszołowa i błotniaka stawowego. Nad mokradło zalatują bieliki i orliki krzykliwy, a w czasie przelotów na jesieni spotkano prawdopodobnie sokoła wędrownego. Niewykluczone, że badany obszar jest odwiedzany przez sowy zamieszkałe w pobliskich budynkach gospodarskich miejscowości Pyszką i Jazę. Utworzenie zalewu spowodowało pojawienie się przynajmniej 20 – 30 nowych gatunków gniazdujących, w tym najsłabszych z grupy wodno-błotnych. W czasie przelotów stanowi

on ostoję dla gęsi i żurawi wędrujących wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Dla ochrony ssaków znaczenie ma utworzenie siedlisk typowych dla ssaków owadożernych, jak rzęsorek rzeczek czy rzęsorek mniejszy (gatunek wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt). Kolejną korzyścią wynikającą z utworzenia nowego typu środowiska w ramach odtwarzania mokradła jest stworzenie dogodnych warunków dla żerowania nietoperzy. Stworzono jednocześnie doskonale warunki do bytowania bezkręgowców, szczególnie owadów.

Powierzchnia mokradła Pyszką wraz z terenami znajdującymi się w strefie potencjalnych oddziaływań zalewu na tereny przyległe wynosi niecałe 67 ha (66,98 ha).

Wykonanie prac budowlano-konstrukcyjnych umożliwiło pozyskanie w okresie letnim (od początku lipca do połowy września) trwałego rozlewiska o rzędnej zwierciadła wody 7,5 m n.p.m. i powierzchni zalewu ca 13,5 ha. Maksymalna powierzchnia zalewu w okresie letnim (przy maksymalnych przepływach w Pyszcze) wynosi ca 24,2 ha; ograniczając swój zasięg do warstwy 8,25 m n.p.m. W pozostałym okresie czasu poziom lustra wody uzależniony jest od przepływu w Pysznicy i Parsęcie. Wysoki poziom wód w Parsęcie sprzyja przyhamowaniu odpływu z mokradła i zwiększenia powierzchni zalewu. Funkcjonowanie mokradła Pyszką jest oparte na zbliżonej do naturalnej regulacji odpływu i odpływu wody poprzez budowlę: wlotową i wylotową:

- **budowla wlotowa:** na początku lipca następuje zamknięcie odpływu z rzeki i ponowne otwarcie w połowie września,
- **budowla wylotowa:** otwarcie odpływu w połowie września i zamknięcie w kolejnym roku na początku lipca.

Nisko położone tereny doliny Pysznicy w jej ujściowym odcinku (między torami a drogą) są wyraźnie oddzielone od sąsiadujących terenów wykorzystywanych rolniczo granicami morfologicznymi (stoki o dużym nachyleniu od strony południowo-wschodniej, wał od strony północno-zachodniej). W górnym odcinku inwestycja graniczy z torami kolejowymi biegnącymi po nasypie, w dolnym z drogą Karolino – Kołobrzeg, również biegnącą po nasypie. Podniesienie poziomu wody w dolinie rzeki ma znikomy wpływ na grunty sąsiadujące z terenem mokradła Pyszką. Jak wspomniano, obszar stale zalany ma powierzchnię ca 14 ha. Pozostałe tereny są zalewane okresowo,

bądź pozostają jedynie w strefie oddziaływania podniesionego poziomu wody. Przeznaczono ca 27 ha terenów w strefie oddziaływania pod ekstensywne użytkowanie (wypas bydła i owiec) oraz pod małą bazę noclegową (są to tereny położone powyżej 10 m n.p.m. w obrębie mokradła Pyszką oraz tereny położone w dolinie powyżej budowli piętrzącej na rzece Pysznicy). Tereny na mokradle Pyszką okresowo zalewane, o powierzchni ca 26 ha, są w okresie letnim ekstensywnie użytkowane, w zależności od wymogów szczegółowych planów operacyjnych na poszczególnych działkach, na wypas bądź wykaszanie.

Czajka
(*Vanellus vanellus*)